

ערכתי בס"ד
בחסד ה' עלי
הצב"י נריה אטון

"וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת
וְאֵת הַלְפִידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר
וְאֵת הַקָּהָר עֹשֶׂה"

זמני פרשת במדבר והג שבועות

ערב הג שבועות	זמני פרשת במדבר
כניסת החג: 19:23	יום שישי ג' סיון
צאת הכוכבים: 20:00	כניסת שבת: 19:22
חצות הלילה: 00:39	יום שבת ד' סיון
יום שני ו' סיון הג שבועות	יציאת שבת: 20:13
עלות השחר: 4:09	ר"ת: 21:08
נץ החמה: 5:43	זמני הג שבועות
יציאת החג: 20:14	יום ראשון ה' סיון
ר"ת: 21:09	

הזמנים לפי אופק באר שבע

תפילה להצלחה בלימוד התורה

לקראת חג השבועות - חג מתן תורה, הבאנו בס"ד תפילה
מיוחדת ממרן החזן איש זצ"ל להצלחה בלימוד התורה,
יש נוהגים להוסיף תפילה זו בברכת שמע קולינו
יהי רצון מלפניך, שתרחם על (יאמר את שם האדם
שעליו הוא מבקש ואת שם אמו, כך: פלוני בן פלונית) ותתן
לכבו לאהבה וליראה שמך, ולשקד בתורתך הקדושה,
ותסיר מלפניו כל הסבות המונעות אותו משקידת תורתך
הקדושה, ותבין את כל הסבות המביאות לתורתך
הקדושה, כי אתה שומע תפלה ברחמים, ברוך אתה ה'
שומע תפלה.

- ב דבר העורך
- ד דבר תורה לסעודות
- ו אכילת מאכלי חלב
- ח הלכות חג שבועות
- י הלכה ממיגילת דות
- יא הבעל שם טוב הקדוש

דבר העורך

הזדמנות של פעם בשנה!!!

העיקר הוא שלא יתן לזמן הגדול לחלוף מבלי לנצל הזמן בעסק התורה.

השל"ה הקדוש העתיק מכתבי ידי הגאון הקדוש רבי שלמה אלקבץ זי"ע אשר מתאר את סדר לימוד החברים בליל שבועות: "ובעת שהתחלנו ללמוד המשנה ולמדנו שתי מסכתות זיכנו בוראנו ושמענו את בת קול מדברת אלינו: "שמעו ידידי המהדרים מן המהדרים ידידי אהובי, שלום לכם, אשריכם ואשרי יולדתכם, אשריכם בעולם הזה אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי ואין מנחם לי, ואני מושלכת בעפר חובקת אשפתות ועתה החזרתם עטרה ליושנה. התחזקו ידידי, התאמצו אהובי, שמחו ועלצו, ודעו כי אתם מבני עליה וזכיתם להיות

מהיכלא דמלכא, וקול תורתכם והבל פיהם עלה לפני הקב"ה ובקע כמה וכמה רקיעים עד שעלה, ומלאכים שתקו, ושרפים דממו, והחיות עמדו, וכל צבא מעלה והקדוש ברוך הוא שומעים את קולכם... עם כל זה נתעליתם ואשריכם ואשרי יולדתכם ידידי אשר נדדתם שינה מעיניכם, ועל ידיכם נתעליתי הלילה הזה, לכן חזקו ואמצו ועלצו בניי ידידי המהדרים, ואל תפסיקו הלימוד, כי חוט של חסד משוך עליכם, ותורתכם עריבה לפני הקב"ה. לכן עמדו בניי ידידי על רגליכם והעלוני ואמרו בקול רם כיום הכיפורים ברוך שם כבוד וכו'".

אומר רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א: למדים אנו שקדושת ליל שבועות כקדושת יום הכיפורים. כתב ה'מגלה עמוקות' בשם האריז"ל שהניעור לילה אחת ועוסק בתורה כל אותה הלילה יהיה נפטר מכרת אחד. ואם בשאר ימות השנה מועיל להיות נייעור לכפר על כרת אחד, הרי הלימוד בליל שבועות מועיל לכפר על כמה וכמה כריתות.

עלינו לנצל לילה קדוש אך ורק בלימוד התורה, ואפילו שיצר הרע ינסה להפריע, עלינו להתחזק ולהתגבר בלילה הזה. ואם מישהו מגיע לדבר איתנו שיחת חולין נסביר לו בצורה יפה את חשיבות הלילה הקדוש הזה ונעצור אותו מיד.

יהי רצון שנזכה לקבל את התורה באהבה אמן, שבת שלום וחג שמח.

אי"ה ביום ראשון בלילה נזכה להגיע ללילה הקדוש ליל חג השבועות, בלילה זה ישנם אנשים שנוהגים להישאר ערים ולעסוק בתורה. וכתבו הפוסקים בשם האר"י הקדוש (שער הכוונות 'כל מי שלא ישן בלילה הזה כלל ועיקר ויעסוק בתורה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק' (משנ"ב סתצ"ד סק"א)).

רבנתי היקרים ראו כמה חשוב הוא הלימוד בלילה זה שהרי כמעט שלא מצינו לשון כזו 'מובטח לו שישלים שנתו'. והוסיף עוד האר"י הקדוש ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה היא תלויה בענין זה.

ומקור הדברים הוא ממה שכתוב בזוהר הקדוש (בהקדמה, ח"א ה.) היו רבי שמעון בר יוחאי וכל חבריו עוסקים בתורה כל אותו הלילה, וכל אחד ואחד מהם היה מחדש בדברי תורה, ורבי שמעון

וכל חבריו היו שמחים, אמר להם רבי שמעון בר יוחאי, בני, אשרי חלקכם כי לא תכנס הכלה - (השכינה), לחופה למחר אלא עמכם, משום שכל אלו המתקנים את תיקוני הכלה בלילה הזה, ושמחים בה, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרון, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות ועטרות מעולם העליון. וממשיך הזוהר ואומר: (שם ט.) - כל מי שהשתתף עימה בזה הלילה, יהא שמור למעלה ולמטה כל אותה השנה וישלים שנתו בשלום.

לא יאומן הבטחה נדירה מרבי שמעון בר יוחאי בכבודו ובעצמו: מי שישאר ער בליל חג השבועות ויעסוק בתורה יהיה שמור למעלה ולמטה כל אותה השנה. יש לנו הבטחה טובה מזו? אומרים חז"ל: שבזמן מתן תורה ירד שפע לעולם, שפע אדיר של כלים לחיבור לתורה הקדושה, ומאז ועד היום כל שנה בחג השבועות יורד אותו שפע לעולם, ועלינו לחטוף אותו ולהתחבר לקב"ה על ידי לימוד תורתו הקדושה בלילה הזה.

אמר הרב הקדוש רבי שלום בער מליובאוויטש זי"ע בליל שבועות, שיש תחת ידו כתבי יד מסבו הרב הקדוש ה'צמח צדק' זי"ע שכתב: 'אני מבטיח למי שיהיה נייעור בליל שבועות כל הלילה [ויעסוק בתורה ביגיעה] יזכה לכתר תורה'. והיה מסיים הרב שלום בער, שה'צמח צדק' היה פוסק ומורה הוראה, וכשם שפסקו בבית דין של מטה כך פוסקים גם בבית דין של מעלה, לכן צריך להיות ער בליל שבועות ולהתייגע בתורה, והוסיף עוד, שסבו דייק בלשונו ואמר 'שיהיה נייעור בליל שבועות', כי

פרשת במדבר

דבר תורה לסעודה שנייה

אור החיים הקדוש

"ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני"

תמה ה"אור החיים" הקדוש, מדוע לא הוזכרו בפסוקים, אלא רק בני אהרן ולא בני משה הרי כתוב "ואלה תולדות אהרן ומשה". רש"י פירש שכיון שמשה לימד תורה, מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. אמנם הוא דבר תמוה, לגבי אהרן הכוונה לתולדות ממש ולגבי משה שלימד תורה, הוא ענין רוחני.

ותירץ אור החיים, כיון שמשה התפלל עבור בני אהרן כמו שכתוב בדברים (פרק ט') "ובאהרן התאנף ה' מאוד להשמידו ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא". ואמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה פרק ז') שהועילה תפילתו להציל אלעזר ואיתמר. אז כיון שהוא הציל אותם ממיתה קרואים הם על שמו, והרי הם כבניו, מבואר שהוא הציל אותם בגופם, ודומה לאהרן שהם תולדותיו בגופם. ומעיד עוד, מדוע כתוב ביום דיבר ה' אל משה, והוא מתוך שהם היו תולדות משה כיון שזה היה בזמן שהתפלל משה רבינו עליהם. ובתוך הדברים מבואר סיבת קבלת תפילתו של משה רבינו, כיון שהוא היה השליח הנאמן לקבלת התורה שאיתו דיבר ה' בהר סיני, ולכן התקבלה תפילתו.

דבר תורה לסעודה ראשונה

"כאשר יחנו כן יסעו..."

מעירים כאן חכמי ישראל: פעמים הרבה אנו נתקלים בבני אדם, הקובעים עתים לתורה (כגון: שיעורי תורה וכדומה) ומדקדקים במצווה קלה כבחמורה - כל עוד הם מצויים בעיר מגוריהם ומנהלים אורח חיים קבוע ומסודר. אך בשעה שהם מטיילים בדרכים, הרחק מבתים ומערים, משנים הם את אורחותיהם הקבועים ומורים היתר לעצמם למעט בתלמוד תורה ולזלזל במצוות שונות.

כלפי מנהג לא טוב זה של רבים וטובים בישראל קוראת כאן התורה: "כאשר יחנו כן יסעו". - על כל אדם להתנהג בשעת מסעו בדרכים, כפי שהוא מתנהג בביתו ובעירו. וכן נאמר בפרשת "שמע" (דברים ו, ז') "ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך".

כי מבחנו של החסיד האמיתי הוא לעמוד בניסיון הקשה של סלטולי דרכים, בלא לוותר על קוצו של יו"ד, בקיום מצוות הבורא.

דבר תורה לסעודה רביעית

הלכות תפילה

תפילה בגוף נקי

המתפלל צריך ליהרר שיהיה גופו נקי, לפיכך אם היה נצרף לנקביו, אף שיכול להעמיד עצמו עד כדי שיעור פרסה, לכתחלה לא יתפלל תפלת שמונה עשרה עד שיתפנה לנקביו. ואם עבר והתפלל והיה צריך לגדולים, ומשער שיכול היה להעמיד עצמו עד שיעור הליכת פרסה [שבעים ושנים דקות], יצא בדיעבד, ואינו חוזר להתפלל. אבל אם משער שלא היה יכול להעמיד עצמו עד כשיעור זה, הרי תפלתו נחשבת לתפלת תועבה, וחוזר ומתפלל. ואם הזמן קצר ואם ימתין להתפלל עד שיתפנה יעבור זמן תפלה, או קריאת שמע, מותר לו לכתחלה להתפלל, כל שיכול להעמיד עצמו כשיעור פרסה. והנצרף לנקביו קטנים והתפלל תפלתו תפלה, אפילו אם לא היה יכול להעמיד עצמו שיעור פרסה, ואין צריך לחזור ולהתפלל. ואם ירצה רשאי לחזור ולהתפלל בתנאי של נדבה. אבל לכתחלה אפילו יכול להעמיד עצמו שיעור פרסה, כיון שמרגיש שהוא נצרף לנקביו לא יתפלל. (ילקוט יוסף תפילה)

דבר תורה לסעודה שלישית

פניני הבן איש חי

"וכל תרומה לכל קודשי בני ישראל אשר יקריבו לכהן לו יהיה"

אמר רבי אבא בר זבדא כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם (עירובין ס"ג:). יש לבאר טעם הדבר שעל ידי מצוות הפרשת תרומות ומעשרות באים ברכה ושובע לעולם, כנאמר "הביאו את כל המעשר... והריקותי לכם ברכה עד בלי די" (מלאכי ג, י). אם כן זה הנותן מתנותיו רק לכהן אחד הלא בוודאי נימוקו הוא שמאחר שמכיר ואוהב את אותו כהן רוצה הוא להנותו מנכסיו, נמצא שאותה מצווה חשובה של הפרשת תרומות ומעשרות הייתה מעורבת בנגיעה אישית רצון אישי ליהנות את הכהן אותו הוא מכיר משכבר הימים. ומכיוון שאין מצווה זו נעשית בשלמות אינה מועילה להביא את הברכה והשובע לעולם. וזוהי כוונת חז"ל כשאמרו: "שמביא רעב לעולם" כלומר שמחסר את העולם מן השובע שהובטח להם אילו היה מקיים את המצווה בשלמות. גם אילו נגזר חס וחלילה שיהיה רעב בעולם, אותה מצווה שקיים האיש הזה אין די בכוחה להגן על העולם ולבטל הגזרה, בגלל שלא קוימה כראוי, ולכן מחשיבים חז"ל את אותו אדם כאילו הוא בעצמו הביא את הרעב לעולם.

לחזור שלם
ברוך ה'

מדי בת דחל
דו"ה סלומון
בן דבקה
חנה בת חפסה
תנצבה

לחזור שלם
ברוך ה'

גרציה לוי
בת מויל טוב
ינית בת דחל
שמעון בן מוסל
תנצבה

לחזור שלם
ברוך ה'

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (ה"ה)
תנצבה

"כל השונה הלכות בכל יום..."

שו"ת עם
הרה"ג אורן נודית

הלכות יום טוב

שאלה: האם אשה שהדליקה נרות יו"ט ולא ברכה, האם יש איזה תקנה שתברך על נרות יו"ט?

תשובה: אשה שהדליקה נרות יו"ט ולא בירכה ולא חשבה מקודם להדליק יותר נרות, והסיחה דעתה מהדלקת נרות, לא תוכל שוב לברך על הדלקת נרות, אף אם תרצה להדליק שוב ביו"ט בחדר אחר, כיון שכבר יצאה ידי חובת המצוה וברכות לא מעכבות, אבל אם לא סיימה את הדלקת הנרות ובעודה עסוקה בהדלקה נזכרה שלא ברכה תוכל להדליק את הנרות שנתור לה בברכה.

שאלה: האם מותר לסחוט לימון במסחטה ידנית ביום טוב.

תשובה: מותר להשתמש במסחטה ידנית ביום טוב לסחוט בה לימון לצורך היו"ט, ונכון לשנות קצת מפני שהלימון אינו מפיג טעם והיה יכול לסחוט מערב יו"ט.

שאלה: האם מותר לברור אוכל דק שקשה יותר לברור מתוך רוב פסולת ביום טוב.

תשובה: מותר לברור ביום טוב לצורך בו ביום, אע"פ שאינו לצורך לאתרו. כשהמאכל מרובה והפסולת מועטת יברור הפסולת מתוך האוכל, אע"כ יש טורח יותר בברירת הפסולת כגון שהוא דק, אז יברור האוכל, ואם הפסולת מרובה, תמיד יש לברור האוכל מתוך הפסולת אף אם יש יותר טורח בברירת האוכל כגון שהוא דק, כיון שהפסולת מרובה אינה בטלה ואסורה בטלטול.

דיון משיבתי עם הרב יצחק זלברשטין

שו"ת עם
הרה"ג בנימין חותה

המלח לאחר ימי העומר

שאלה: מה עושים לאחר ימי העומר עם המלח של סגולת המלח בספירת העומר.

תשובה: שומרים אותו עד השנה הבאה לסגולה לשמירה ולאחר מכן מותר לזרוקו לאשפה בדרך כבוד וראוי להניחו בגניזה

הלכות יום טוב

ליתן מתנה לאישה ביום טוב

שאלה: האם מותר ליתן מתנה לאשתו ביום טוב שהרי אסור ליתן מתנה בשבת ויום טוב.

תשובה: מותר ליתן לאשתו מתנה ביום טוב ואפילו אם היא לא תשתמש במתנה ביום טוב.

כיבוי הגז ביום טוב

שאלה: הניח סיר מים על הגז כדי לגרום כיבוי האש ביום טוב ולאחר שגלשו מהמים וכבתה חלק מהאש חזרה האש למקומה האם מותר להוסיף מים בסיר כדי שירתחו שוב והמים יגלשו שהרי בישול זה אינו לצורך.

תשובה: אין לעשות כן אלא רק אם מוסיף ביצה וכדומה שיאכל אותה וצריך להוסיף מים כדי לכסות את הביצה במים לצורך הבישול וכך הסיר יהיה מלא ויגלוש כשירתחו המים החמים, ולאחר שכבתה האש יכבה את הגז.

מחנך דגול, שומע ברגע את הדברים - אינו כוונע ואינו מקפיד כלל - אלא אומר בהחלטיות: "הוא צודק, אם הוא מתבטא ללכת עם החלצה הזו שישאר בבית".

וכך היה. למחרת קמתי בבקר בשמחה, שכן היום אני נשאר בבית, ויש לי חפץ מהחידר. אבא חזר מהתפילה ופונה אלי בנעימות ואומר: "אם אתה לא הולך לתלמוד תורה, אבא יהיה הרבה שלך, היום נלמד בבית".

ובכן, מהרתי וגברתי ברכות התורה, והתחלנו ללמד ביחד. אנהני מתחילים ללמד את הנמרא שלומדים בחידר, ואבא מדבר בנחת ובשלום, כאילו לא קרה כלום, הסביר בבהירות את מהלך הסניא, חוזרים על זה שוב ושוב, וממשיכים ולומדים את התוספות. אחר כך אנו פותחים את המהרש"א והמהר"ם, ואבא מסביר את הכל ברתחא דאורייתא ובצורה נעימה ומושכת עד מאד.

כשהיינו בשיא הלמוד, ואבא רואה שאני נהנה מאד, לפתע הוא עוצר ושואל: "תגיד, האם אתה נהנה מהתוספות הזו שלמדנו?", פמוכן שעניתי בחיוב. "נו - שואל אבא - כמה היה שנה התוספות הזו, חלצה אחת? שתי חלצות?...", וכך המשיך לשאל עד שהגיע לעשרים חלצות, פאשר על הכל אני משיב שהתוספות הזו היה שנה ומהנה הרבה יותר. ואז אבא מרים את קולו ואומר: "נו, אם כן על איזו חלצה אתה מדבר בכלל?..." רוץ לחידר! קצת לומדים שם עוד תוספות ועוד תוספות..."

באותו רגע - מסים הבן ואומר - הרגשתי על פשרי הנאה ויתשוך גדולה לחזר לחידר וללמוד, עד שבו הייתי לאותו ילד שצחק אֶתמול על חלצתי; וכי מה ערך יש לחלצה כנגד יום של למוד תורה?!

אבא קרב לי פתק על האחור, ואני רצתי בכל כחי אל החידר... ('שלימים בציון').

"כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו"

במשך שנים רבות, התגוררתי משפחתי של הגאון רבי שלום בן ציון פלמן וצ"ל בדירה קטנה של שני חדרים. אף על פי שהמשפחה הייתה גדולה, לא אמר אדם צר לי המקום, משום שהאבא הגדול הצליח בכח שמחת התורה שבערה בו, להכניס הנאה ושמחה בלמוד התורה לכל הילדים, עד שהיה היה עקר הנאת חייכם. כלם בבית הרגישו פחוש את קיום דברי המשנה (אבות ו-ד'): "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה... ובתורה אתה עמל; ואם אתה עושה כן (שעם כל זה תהיה דבוק בתורה. [תפארת ישוראל]) - אשירך וטוב לך, אשירך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא", (ובאר רש"י: אפילו אם אין לך אדם אלא פת במלח, ואין לו פר נקטת לישן אלא על הארץ וכו'), אל יפגע מלעסק בתורה, שסופו ללמוד אותה מתוך עשר.

ספור מפלא ספר בנו של הגאון רבי בן ציון וצ"ל: בתקופת הצנע של אותן שנים, הייתה לכל ילד רק חלצה אחת, שאותה היה לובש במשך כל ימות החול. מטבע הדברים, כשלושבים בגד כל יום, לאט לאט הוא נשחק, ומתחיל להקרע בכל מיני מקומות. וכך היה בחלצה שלי, מפעם לפעם היה נפרע בה חור כזה או אחר. כל חור הייתה אמא מתקנת מיד, אף פמוכן שאנייה דומה חלצה שלמה לחלצה כזו... יום אחד, אחד מהילדים בתלמוד תורה צחק עלי, שאני לובש כזו חלצה, המלאה בתפירות וטלאים...

התבישתי מאד. החלטתי בלבי שיתגר לא אלה לתלמוד תורה, ויהי מה! חזרתי הביתה, וספרתי לאמא אודות החלטתי. הודעתי בנחרצות שאני הולך מקור לתלמוד תורה. בלילה, כשחזר אבא מבית המדרש, ספרה לו אמא אודות החלטתי.

אבא, שילצד גדלותו בתורה היה גם

לדפואה שלימה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה מרים
בת רחל

לדפואה שלימה

יוליה בת לדיסה
דוד בן שטיאנה
סולטנה
בת פרחא

לברכה והצלחה

מרדכי ויפה
מזרנו וב"ב
ליאור ושייר
מזרנו

לברכה והצלחה

חיים לוי וב"ב
דון רבקה
הודיה לוי

לברכה והצלחה

אלג'ריה
בת מרים
מרים (מידה)
בת רות

חג שבועות יום הדין של הפירות

ספר עד שאחד המנהלים קרא לו לראיון. הנער הלך בשמחה ובהתרגשות, הם שוחחו ביניהם, והמנהל התרשם מאד לטובה.

שאלו המנהל: "האם אתה יודע גמרא?" "לא", הייתה התשובה. "האם אתה יודע משניות?" לא. הלכה? לא. קרוא וכתוב? לא. הסתכל המנהל על רשימת ילדי כיתה ח' ואמר שאין מקום. טען הילד שמוכן לרדת כיתה, ובלבד ללמוד יהדות. המנהל הביט ברשימות וטען - אין מקום. הסכים לרדת לכיתה נמוכה יותר, ובכל פעם המנהל בשלו. עד שהנער היה מוכן ללמוד עם ילדים בכיתה א' קרוא וכתוב, ובלבד ללמוד בבית ספר יהודי. אך המנהל בשלו - אין מקום.

אמר הנער: "כבוד המנהל, אני רואה, שאינך מעוניין להכניס אותי לבית ספרך. אבקש ממך בקשה קטנה, לרשום לי על פתק שאינך מוכן לקבלני, ולחתום." "לשם מה?" שאל המנהל. "לאחר מאה שנים שנה אקח איתי את הדף החתום" - אמר הנער - "וכאשר ישאלו אותי האם למדתי תורה, אגיש את הפתק החתום, ואומר - אני רציתי, אך אתה כבוד המנהל לא הסכמת".

המנהל התרגש מאד ואמר: "אני אלמד אותך קרוא וכתוב, אני אלמד אותך תורה, משניות, גמרא עד שתגיע לרמת בני כיתתך".

היום נער זה הוא אחד הרבנים החשובים בירושלים.

הרצון הכנה של הילד ללמוד, שינה את העומד מולו, ובכך הצליח לעלות מעלה מעלה.

סיפור זה בא ללמדנו כי אף פעם אסור לנו להתייאש מעצמנו, וגם מי שהתרחק קצת מהתורה הקדושה ודרכיה תמיד ידע שיש לנו מקום לחזור ולהתחיל דף חדש, אף פעם לא מאוחר!!!

במיוחד חג השבועות בו מחליטים וקובעים למעלה כמה סיעתא דשמיא יתנו לנו כדי ללמוד את התורה הקדושה.

מובא בגמרא מגילה (לא): שיום חג השבועות הוא יום הדין של הפירות, בו גוזרים בשמים כמה פירות ופרנסה תהיה לאדם.

ונשאלת השאלה: הרי הגמרא במסכת ביצה (טז.) אומרת מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים (של שנה הבאה), חוץ מהוצאות שבתות וימים טובים, והוצאת בניו לתלמוד תורה. שאם פחת פוחתין לו, ואם הוסיף מוסיפין לו. ואיך הגמרא אומרת שבחג השבועות גוזרים כמה פירות יהיה לאדם? ותירצו המפרשים: ראש השנה הוא בחינה גשמית, כל מזונותיו של אדם קצובים לו בראש השנה, קובעים לו פרנסה, בריאות, שלום בית וכו', על זה אנחנו מתפללים 'תכלה שנה וקללותיה', גם אם בשנה שעברה היו קשיים, מעתה תחל שנה וברכותיה.

אבל עצרת - שבועות - מתן תורה, הוא יום הדין מבחינה רוחנית, הכל תלוי באדם עצמו, "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים", "יגעת ומצאת תאמין", אם אדם מקבל עליו עול תורה, זוכה לצאת מאפילה לאורה, "אורה זו תורה", ואדם הלומד תורה ביגיעה, משמים נותנים לו את הכלים הדרושים לכך, ועל כך דנים בשמים ביום חג השבועות, אפילו אם כל השנה היית רחוק, בחג השבועות בידך להתחיל דף חדש. ואם אדם באמת ירצה בשמים יגזרו כבקשתו ויתנו לו סיעתא דשמיא להצליח בתורה לפניך סיפור נפלא שאירע לפני מספר שנים: בן למשפחה אמריקאית רחוקה מתורה ומצוות הלך לפני בר המצווה ללמוד על משמעות העלייה לתורה. התעורר הילד ללמוד קצת תורה, והתעקש לעבור וללמוד בבית ספר יהודי, בו לומדים יהדות. ההורים בלית ברירה נתנו את הסכמתם.

ביקש הילד להתקבל בבית ספר מתאים. אך כאשר שמעו שהוא איננו יודע קרוא וכתוב בעברית, לא קבלוהו. ביקש להתקבל בבית ספר אחר, אך הדבר חזר על עצמו. כך ניסה מספר בתי

ספר התהילים

ספר התהלים של דוד המלך נעים זמירות ישראל ניצב בין כ"ד ספרי התנ"ך הקדושים כספר התהילות והתפילות הנצחי של עם ישראל, וכולו מזמורים של השתפכות הנפש לפני הבורא יתברך.

ספר התהלים לא נועד דווקא לאומרו בעת צרה ומצוקה, אלא הפסוקים הם שירות ותשבחות אשר מהם שואבים מעיינות שמחה, ועל ידם מביע האדם את תשוקתו לצור העולמים,

ואמרו רבותינו ז"ל: ביקש דוד שיהיו וקוראים את ספר התהלים ונוטלים שכר עליהם כנגעים ואהלות (דיני טומאה וטהרה, ששכר הלימוד בהם מרובה, מכיוון שהם קשים להבנה), שנאמר: "יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך" (מדרש תהלים א, ח).

כתבו בספרים הקדושים בשם הצדיק רבי אלימלך מליזנסק זצ"ל, כי האומר ביום אחד שלש פעמים את כל ספר התהלים, הוא חשוב יותר מתענית משבת לשבת.

ספר התהלים הוא הספר שליווה את עם ישראל בכל התקופות. בו מצא ניחומים לנפשו בחשכת הצרות, ובו ראה אור מועיל בדרכו הרוחנית. דוד המלך ע"ה אמר מזמורי תהלים בשעת צרה כשהיה נודד במדבריות מפני הרדיפות, ובשעת שמחה כשזכה לימים של אורה, ועל ידי כך להתקרבות השכינה. גם בתולדות עם ישראל, היו ימים של חשכה וימים של אורה. ימים של רדיפות וימים של מנוחה, ובכל

אותם הזמנים היה ספר תהלים לפה לכנסת ישראל, שכן דוד המלך היה השליח ציבור האמיתי של עם ישראל באמונתו, בתמימותו, בצדקתו, בשיכרון לבו ובבקשת אור ה' ובכוח הסבל, מתוך תקווה ואמונה בישועת ה'.

במזמורי התהלים שיתף דוד המלך את צרת ישראל בצרותיו, וכשביקש על עצמו ביקש על כל האומה, שהיה מכיר ביגונותיה ובשמחותיה, מתוך יגונו ושמחותיו של עצמו. וכשם שהוא לא נתייאש בעיצומם של צרותיו, והיה בטוח שיתקיימו דברי שמואל הנביא שמשחו למלך, כך לא נתייאש עם ישראל בחשכת גלותו, ומצא ניחומים בספר התהלים של נעים זמירות ישראל שנאמרו ברוח הקודש (מעם לועז בפתיחה).

על הפסוק "מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהילתו" (תהלים ק"ו, ב'). היה אומר הרבי הקדוש מזלוטשוב זצ"ל, מי ימלל הוא לשון מוללין מלילות (על פי ביצה דף י"ב), דהיינו מי ישבר ויפרך את הגבורות והדינים? מי שישמיע כל תהלות, שעל ידי אמירת כל ספר התהלים, יכול לבטל את הדינים והגבורות שבעולם.

רבי אליעזר פאפו זיע"א כתב בספרו "פלא יועץ" (ערך תהלים), שיש קבלה מאנשי שם הקדושים מי שיש לו איזה דוחק השעה או צער, או שהוא מהלך בדרך, או עובר בים או בנהרות, יקרא כל התהלים בכל יום בלי הפסק בכוונה והכנעה ויראה נפלאות, וזה בדוק ומנוסה. (דרשות התהלים)

הלכות חג

ליל שני ליל חג שבועות

ברכת שהחיינו בהדלקת נרות

נשים המדליקות נרות ביום טוב לא יברכו שהחיינו בהדלקת נרות קידוש מכיוון שיש מחלוקת בין הפוסקים אם אפשר לקדש עד שיהיה לילה וודאי, לכן לכתחילה נכון להמתין מלקדש עד שיגיע צאת הכוכבים. ובפרט במקומות אלו שאפשר לחשוש לדברי האחרונים ולהמתין עד הלילה. ומכל מקום בשעת הצורך הרוצה לסמוך על המקלים, ולקדש על הכוס מבעוד יום ולהוסיף מחול על הקודש יש לו על מה שיסמוך.

ליל שבועות

פשט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות נעורים כל הלילה בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש: "חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים: בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בשני העולמות". וכן אמרו עוד בזוהר הקדוש: "כל אלו שמתקנים התיקון בלילה הזאת ושמחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזיכרונות, והקדוש ברוך הוא מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון". והסבירו האחרונים, שהטעם למנהג זה בליל חג השבועות, לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה, והוצרך הקדוש ברוך הוא להעירם משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר על ידי שנעמוד על המשמר בלילה הזה ונעסוק בתורה כל הלילה.

דיבורים בטלים

יש להזהר מלדבר דברים בטלים בלילה הזה, ולא יאבד זמן יקר זה בשיחה בטילה. ויושב בטל כישן דמי. ועל פי חכמי הקבלה אין לקרות משנה בלילה זו. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרות קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום.

ברכה על האוכל והשתיה

העוסקים בתורה בלילה, ומגישים להם מדי פעם בפעם במשך הלילה תה או קפה, אפילו שהו בינתיים יותר מ-72 דקות, שיש בזה יותר מכדי שיעור עיכול המזון, אינם צריכים לחזור ולברך על כל כוס

הלכות חג השבועות:

יום שישי ג' סיון

שלושת ימי הגבלה

שלושת ימי הגבלה מעלתם רמה, ואשרי המתמיד בהם ביותר בעסק התורה ברציפות, וזו סגולה שיצליח בתורה בכל ימות השנה. וכתב הגאון רבי חיים פלאג'י שלומדי התורה צריכים להיזהר לקדש פיהם ולשונם ביותר קודם חג השבועות, ויישמרו מכל דיבור של שקר ולשון הרע ודיבור חול בבית הכנסת ובשבת כי איך יזכו לתורה בפה דובר לשון הרע. (ילקוט יוסף חג שבועות)

יופ שבת ד' סיון

שבת כלה

שבת שקודם חג שבועות יש קוראים לה "שבת כלה" וכמה טעמים נאמרו בכך: א. על שם התורה הקדושה שנקראת כלה כלולה. ב. ששבת זו היא השבוע השביעי לספירת העומר, בה אנו סופרים ונטהרים ככלה המכינה עצמה שבעה ימים קודם כניסתה לחופה. ג. כיון שבהר סיני ה' יתברך לקחנו לעם, וקידשנו בחופה וקידושין ככלה. (שם)

יום ראשון ה' סיון ערב חג שבועות

טוב לכוון בברכות התורה ביום זה שיחולו עד מחרת בבוקר.

עשבי בשמים ושושנים

יש נוהגים לשטוח עשבי בשמים ושושנים בבתי הכנסת ובבתים לכבוד חג השבועות, זכר למה שאמרו חז"ל (שבת פח:) כל דיבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם כולו בשמים, שנאמר "שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר".

הקזת דם בערב שבועות

היכן שאפשר טוב להיזהר בערב שבועות לא לתרום דם או לערוך בדיקת דם, מכיוון שיש בזה חשש סכנה.

ילקו"י יו"ט עמ' תקע"ג.

השבועות

וכוס, אלא די בברכה אחת, והיא פוטרת את הכל. וטוב שיכווין דעתו לפטור בברכתו הראשונה כל מה שיביאו לפניו לאחר מכן.

יצא מחוץ לבית הכנסת

אם יצא לחוץ מפתח בית הכנסת או בית המדרש, אפילו הניח מקצת חברים, ואחר כך חזר, צריך לחזור ולברך, ששינוי מקום נחשב להיסח הדעת.

בירך ברכה אחרונה רק כדי שלא ישכח

אם אכל או שתה שיעור המחייב ברכה אחרונה, ובדעתו להמשיך לאכול ולשתות עוד במשך הלילה, ומכל מקום בירך ברכה אחרונה על מה שאכל ושתה, מפני שחשש שמא ישכח לברך אחר כך, או שמא יעבור 72 דקות (זמן עיכול) ויפסיד הברכה, בכל זאת לא הפסיד את ברכתו הראשונה, ואינו חוזר ומברך על מה שיאכל וישתה עוד.

(קיצור שו"ע חזו"ע יו"ט עמ' רל"ה)

קריאת שמע לפני חצות הלילה

לפני שעת חצות הלילה בליל שבועות בשעה 00:39 (לפי אופק באר שבע), על רב בית הכנסת לעורר את הקהל לקרוא קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום. וטוב לקרוא כל סדר קריאת שמע שעל המיטה עם הפסוקים שבה.

ברכת המפיל

אין מברכים ברכת המפיל בליל שבועות, שהרי לא ישנים בלילה זה. אמנם אם עולה למיטה לישון מעט בתחילת הלילה, או אחר חצות הלילה, נחשב שנת קבע ומברך ברכת המפיל בשם ומלכות.

שינה לפני עלות השחר

אסור ללכת לישון תוך חצי שעה לפני עמוד השחר בשעה 03:39 והלאה, מחשש שימשך בשנתו ויעבור זמן קריאת שמע ותפילה.

אכילה לפני עלות השחר

אסור לאכול סעודת קבע תוך חצי שעה לפני עמוד השחר בשעה 03:39 והלאה, מחשש שימשך בסעודתו ויעבור זמן קריאת שמע ותפילה.

יום שני ו' סיון יום חג השבועות

ברכות השחר לנשאים ערים

מנהגינו לברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידיים ואשר יצר. ואם הוצרך לנקביו מברך אשר יצר.

זמן ברכות התורה

אין לברך ברכות התורה אלא עד אחרי עלות השחר בשעה 4:09 (אופק באר שבע).

ברכות התורה לנשאים ערים

מנהגינו שגם הניעורים בלילי שבועות מברכים ברכות התורה. ויש מתחסדים לשמוע ברכות התורה ממי שישן בלילה שנת קבע.

עשרת הדיברות

יש הנוהגים לעמוד על רגליהם בשעת קריאת עשרת הדיברות, ואין זה מנהג נכון, כי יש לחוש פן יאמרו שדוקא תורה זו מן השמים ולא השאר חס ושלום. לכן טוב שאם יש תלמיד חכם בבית הכנסת יעלה הוא לעליה של עשרת הדיברות ויעמדו כל הקהל מתחילת העליה ועד סופה, ויצאו ידי חובת כל הדעות.

מגילת רות

מנהג נכון לקרוא מגילת רות בחג השבועות בלא ברכה (ומנהג אחינו האשכנזים לברך על המגילה).

חציו לה' וחציו לכם

ישתדל לעסוק בתורה ביום החג, וכמו שאמרו (בפסחים סח:): חציו לה' וחציו לכם. ויש להזהיר את ההמון שלא יעבירו את היום בשינה, ויקבעו זמן ללמוד גם ביום טוב עצמו, אחר שינוחו מהלימוד של הלילה. ויש נוהגים לקרוא אזהרות שישד רבי שלמה בן גבירול וכיוצא בזה. ויותר נכון ללמוד בספר המצות של הרמב"ם, מצות עשה ומצות לא תעשה. ונכון גם כן לקרות בספר תהלים, כי פטירת אדונינו דוד המלך הייתה ביום חג השבועות.

חידוש תורה בחג השבועות

ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה בביאור דברי הראשונים, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. ואם אינו יודע, ישתדל לשמוע חידוש שלא ידע קודם (ילקוט יוסף מועדים).

"אשרי האיש אשר לא חלך..."

דוד ה

(דוד היה אז בן 28 שנים, אך היה מקטין ומצניע את עצמו כשיריים), "וְהָיָה רָעָה בְּצֶאֱנָן. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשִׁי: שְׁלַחָה וְקַחְנוּ, כִּי לֹא נֹסֵב עַד בָּאוּ פֹה". כאשר רואה שמואל את דוד "אֲדָמוֹנִי עִם יָפָה עֵינָיִם וְטוֹב רֵאיוֹ", הוא חושש: שמא אדמוני מרמז לשפיכות דמים? "וַיֹּאמֶר ה' קוּם מִשְׁחָהוּ" (קום, משיחי עומד ואתה יושב?), "כִּי זֶה הוּא!" כאשר הגיע דוד, רץ השמן מעצמו וניצוק בראש דוד (מדרש תנחומא), ובילקוט מכירי תהלים קי"א מובא: וכיון שבא ליצוק השמן על ראש דוד, ראה שמואל השמן רץ מעצמו וניצוק על ראשו, ונקרשו עליו הטיפות של השמן כאבנים טובות ומרגליות, וחזר קרן השמן מלא כמו שהיה.

תכונותיו הנאצלות של דוד המלך

ענוה

בזכות שדוד המלך השפיל את עצמו - הוא זכה ועלה לגדולה. דוד המלך ידע תמיד להכיר במצבו, אפילו כשהיה בתחתית המדרגה. מובא בזוהר: כל המשפיל עצמו לפני הקב"ה - הקב"ה מגביה אותו על הכל. ודוד המלך תמיד היה משפיל את עצמו לקב"ה. תמיד ידע בענוה אמיתית, שהקב"ה משגיח מלמעלה על כל צעד שהאדם עושה, ושהעולם אינו הפקר.

רוח הקודש

רוח הקודש נולדה בדוד מיום שנמשח למלך, ובכוחה חיבר את התהילים. נאמר: "ותצלח רוח ה' אֶל דָּוִד מִהַיּוֹם הַהוּא", מהיום שהוא של משיחת דוד למלך, דוד החל לעלות מעלה מעלה ושאל החל לרדת. על דוד צלחה רוח הנבואה, ומשאל סרה רוח ה'. לפי הרד"ק: רוח ה' - הכוונה לרוח הקודש שנולדה בדוד מהיום בו נמשח למלך והלאה. ואמר השירים והמזמורים ברוח הקודש שנולדה בו, וגם רוח הגבורה התעוררה בו.

דוד המלך

דוד נבחר למלך למרות מראהו האדמוני המרמז על כעס ושפיכות דמים. מראהו המבלבל של דוד הוא סוד ההסתרה העצומה שעושה הקב"ה לדוד ולזרעו, כדי שלא יהיה קטרוג על הנשמה העצומה הזאת. האדם אינו נקבע לפי מראהו החיצוני, אלא לפי פנימיותו, תכונותיו ומידותיו. גם עֶשָׂו היה אדמוני - אך עֶשָׂו חי על חרבו. ודוד הוא לא רק אדמוני אלא אדמוני "עם יפה עיניים". אמנם היה על חרבו, אך רק על פי ההלכה. דוד כל ימיו נלחם רק את מלחמות ה'.

עדינו העצני

חז"ל מבארים שהיו בדוד שני כוחות ולכן נקרא "עדינו העצני": שבשעה שהיה יוצא למלחמה - היה מקשה את עצמו כעץ, ובשעה שהיה לומד ועוסק בתורה - היה מעדן את עצמו כתולעת.

ענוה, שפלות ומסירות לצאן

דוד היה מלא ענוה ומסירות, היה עושה עצמו כשיריים והיה מאוד מסור לצאן. ראה הקב"ה את מסירותו לצאנו, אמר הקב"ה: ראו זה להיות רועה את עמי. הענוה נחשבת לאדם כאילו הקריב כל הקורבנות כולם. מובא ב"מסילת ישרים" לרמח"ל: מי שדעתו שפלה עליו, מעלה עליו הכתוב כאילו

ההיסטוריה של דוד המלך

דוד המלך היה אמור להיוולד נָפֶל ולחיות רק שלוש שעות, אך אדם הראשון אשר הכיר את מהות הנפל הזה וראה בו עוצמה ותפקיד לנצח נצחים, ביקש מאת ה' להחיות את דוד המלך ונתן לו במתנה 70 שנה מחייו אביו של דוד: ישי, אשר נמנה על האנשים הבודדים בעולם שלא חטאו מימיהם. אמו של דוד: ניצבת בת עדיאל שהיתה צדקת גדולה. לפי "פחד יצחק" ד' דף פ"ז, סגולה לומר את שמה: ומי שמזכיר שמה של ניצבת בת עדיאל אִם דוד המלך 17 פעמים תפילתו נשמעת.

אביו של דוד היתה מצאצאיה של רות המואביה, ועל כן התעורר ספק האם בנו מותר לבוא בקהל. במשך עשרות שנים נידו אחיו של דוד אותו ממשפחתם, כיוון שחשבו שהוא ממזר.

מיום לידתו ועד יום מותו סבל דוד צער, צרות וייסורים. למרות שייסוריו היו רבים וקשים, הוא קיבלם באהבה. "מוֹזֵר הָיִיתִי לְאָחִי, וְנִכְרִי לְבְנֵי אִמִּי" לדוד אחים ואחיות, כולם גרים ביחד בבית לחם אבל רק הוא עצמם ובשרם, נחשב בעיניהם זר ונוכרי על לא עוול בכפיו. "וְאֶבְקָה בְּצֹאֵם נִפְשִׁי, וְנִתְּנִי לַחֲרָפוֹת לִי, וְנִתְּנָה לְבוּשִׁי שָׁק, וְנִתְּנָה לָהֶם לְמִשְׁלִי" גם צום וסיגופים לא טיהרו את דוד בעיני אִחָיו. "נִשְׁפָּחְתִּי כְּמַת מֵלֵב, הָיִיתִי כְּכִלִּי אֲבָד". האנשים היושבים בשער היו דנים בו: האם הוא כשר או פסול, שהרי בא מרות המואביה "יִשְׁיָחוּ בִּי יִשְׁבִּי שְׁעָרִי". ואף על פי שההלכה נתחדשה שלושה דורות קודם לכן: מואבי (אסור בקהל) ולא מואביה, בכל זאת התעורר הנושא מחדש, וכולם דיברו ודנו רק בו שבא מרות המואביה ולכן הוא אסור לבוא בקהל. "וּנְגִינוֹת שׁוֹתֵי שֵׁכָר" כדי להנעים את הבילוי במסבאות היין, יושבי הקרנות הסובאים יין חיברו עליו מנגינות של שחוק.

שמואל הנביא בא אל בית ישי כדי למשוך למלך את אחד מבני ישי, על פי ציווי ה'. אך ה' לא אמר לו מי מבין שבעת בניו של ישי יהיה המלך. שמואל מגיע לבית ישי, וכאשר הוא רואה את אליאב בכור ישי יפה וגבה קומה כשאוול, הוא חושב כי בו בחר ה' למלך, אך הקב"ה אומר לו: "אַל תִּבְטַח אֶל מִרְאֵהוּ וְאַל גִּבֶּה קוֹמָתוֹ כִּי מֵאַסְתִּיהוּ, כִּי לֹא אֶשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם. כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיִם וְה' יִרְאֶה לְלֵבָב". למרות היות אליאב גבוה, מרשים, תלמיד חכם, ירא שמים... הוא נפסל למלוכה. אמרו חז"ל: אף על פי שהוא יפה מראה אינו הגון למלכות על פי מידותיו. עם ישראל זקוק למנהיג בעל מידות, ואליאב היה כעסן. "כל הכועס, אפילו פוסקים עליו גדולה מן השמים, מורידים אותו". כאשר הגיע דוד למקום המערכה עם הפלישתים נאמר: "וַיִּחַר אַף אֶלְיָאֵב בְּדָוִד". וגם מידת הקנאה היתה בו באליאב, באומרו לדוד: "לָמָּה זֶה יִרְדָּתְךָ, וְעַל מִי נִטְשֶׁתָּ מִעַט הָצֶאֱן הַהֵנָּה בְּמִדְבָּר? אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת זִדְנְךָ וְאֶת רָע לְבָבְךָ, כִּי לְמַעַן רְאוֹת הַמִּלְחָמָה יִרְדָּתְךָ".

כאשר ישי מעביר את בניו בזה אחר זה לפני שמואל הנביא, בא שמואל הנביא ליצוק שמן על ראשם, אך השמן היה בורח לאחוריו. "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשִׁי: הֲתִמּוּ הַנְּעָרִים? וַיֹּאמֶר: עוֹד שָׂאֵר (נשאר, או מלשון שיריים) הַקֶּטָן"

"כל הנשמה תהלל יה הללויה"

מלך

הקריב כל הקורבנות כולם, שנאמר: "זִבְחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשָׁפָרָה" (תהלים נ"א, י"ט). עוד מובא: "אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל: 'בני אני חושק בכם, שאפילו שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני. נתתי גדולה לדוד, אמר: 'וְאַנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, חִרְפַּת אָדָם וּבְזוּי עָם'".

חיבורו של דוד המלך - ספר התהלים

בגמרא ביבמות מובא - דוד המלך אומר: "אֶגְוֶה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים" (תהלים ס"א, ה'). "עוֹלָמִים" הכוונה לעולם הזה ולעולם הבא.

אמר לו הקב"ה: "וכי יכול אדם לגור בשני עולמות?" אמר דוד לפני הקב"ה: "יהי רצון שאחרי שאפטר מן העולם, יגידו דברי תורה בשמי, ובאותה שעה יהיו שפתותיי דובבות בקבר, ואלמד זכות על עם ישראל". ואכן, זכה דוד המלך שיקראו תהלים כל הזמן, כל הימים, בכל שעות היממה, בכל העולם ובכל הדורות.

בעת אמירת תהלים, שפתותיו של דוד דובבות בקבר. לפי חכמי הקבלה: כשהצדיק נפטר הוא כאדם ישן (ישני עפר), וכאשר מזכירים דברי תורה בשמם של צדיקים, הם מתעוררים. וכאשר לומדים דברי תורה, חשוב להוציאם בפה ולבטא בשפתיים ואז - ההבל היוצא מפי לומד התורה מעיר את הצדיק בקבר, ושפתותיו דובבות בקבר והוא יכול ללמד זכות על אומר התהלים ועל משפחתו ועל כלל ישראל.

בזוהר מובא שכל צדיק שהיה בעולם הזה ואמר דברי תורה, וכל מי שלמד דברי תורה והשמיע דברי תורה הקול לא נאבד, הקול מצוי בעולם הזה, והדיבורים הללו, דברי התורה הללו ישארו בעולם הזה. באור הרקיע מצויים כל אותם קולות של כל אלה מישראל, שלמדו תורה במשך כל הדורות. ואם אדם לומד תורה ואומר איזה מאמר של צדיק, אז אותו קול מתחבר עם קולו והוא הצדיק חי.

דוד המלך זכה להיות "חי וקיים". "אֶגְוֶה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים", וכי עלה בדעתו של דוד לחיות לעולמים? אלא אמר דוד לפני הקדוש-ברוך-הוא: יהי רצון מלפניך, שהיו שירות ותשבחות שלי נאמרות בבתי כנסת ובתי מדרש לעולם (פרק שירה).

דוד המלך זכה שהתהלים משולבים בכל אורח חיינו היהודים. התהלים שולבו ע"י גדולי ישראל בכל הדורות, בכל הזמנים והמועדים, ומקיפים את היהודי בקביעות, ביומיום ובכל אורח חייו, דוד המלך חי וקיים כל הזמן ובכל ימות השנה. פסוקי תהלים ומזמורי תהלים נמצאים בכל התפילות: שחרית, מנחה וערבית, פסוקי דזמרה, בברכת המזון, בנוסח ה"קידוש", בנוסח קריאת "שמע" שעל המיטה, ב"הלל", ב"סליחות", בתפילת ראש השנה ויום הכיפורים, בהגדה של פסח, בשמחות, בתפילה לרפואת החולה, ולהבדיל - בעת צרה וצער (לכלל ולפרט, בהלויית המת כדי לגרש המקטרגים והמזיקים, בתעניות, בתיקונים רבים, בתפילה לעצירת הגשמים, בחג השבועות שהוא יום לידתו ופטירתו של דוד המלך, בתענית דיבור, חתן וכלה ביום חופתם, ליד הכותל המערבי, ליד קברי צדיקים ועוד.

שכר האומר תהלים - כשכר העוסק בתורה. דוד המלך ביקש מהקב"ה שכאשר יקראו תהלים ייחשב להם כעוסקים בנגעים ואהלות, כלומר: כאילו עוסקים בלימוד מסכת עם פלפולים וחידושים. שכר לימוד התורה הוא

במעלה הכי גבוהה ואי אפשר להשוותו לשום דבר. ספר תהלים הוא אחד מספרי התנ"ך ומופיע בכתובים, וכל התנ"ך הוא קודש.

לפי האר"י הקדוש: ידוע שבתורתנו הקדושה ישנו חלק שהוא בגדר לימוד תורה וישנו חלק שהוא בגדר תפילה. לדוגמא: תפילת שחרית רובה מורכבת מפרקי תהלים וזה נקרא גדר תפילה, וחלקים ניכרים מספר תהלים נקראים תפילה. כאשר אדם בעת צרה קורא תהלים - זוהי תפילה, כאשר אדם מגיע לכותל המערבי וקורא תהלים - זוהי תפילה. תהלים לרפואת החולה, תהלים לעילוי נשמת הנפטר - כל זה בגדר תפילה. לפי האר"י הקדוש, החידוש העצום הוא: שספר תהלים שקוראים בו כתפילה כדי לעורר רחמי שמים, למרות שהוא נחשב תפילה, האדם יקבל על התהלים שקרא - שְׁכָר של אדם אשר עסק בתורה, כאילו עסק ב"נגעים ואהלות".

חמישה ספרים בספר תהלים כנגד חמישה חומשי תורה. ללמדך שכל שירתו של דוד המלך היא התורה מסיני, וספר תהלים שאמר דוד הוא גילוי הפנים של השירה שיש בתורה זו. ומהיכן בא לו הכח הזה? מרות סבתו. מה היא צלולה היתה בעמקי תהום ועלתה לשחקים, אף שירתו של דוד חובקת כל זרועות עולם: מן התהום ועד כסא הכבוד וכל היקום שבאמצע. שאין הנפש יכולה לומר שירה אלא כשהיא מתעלה מן המעמקים ומגיעת עד למרומים.

פטירתו של דוד המלך

מובא במסכת שבת כי דוד ביקש לדעת את יום מותו, השיב לו הקב"ה כי ימות בשבת. משום כך, בכל יום שבת היה דוד המלך יושב ועוסק בתורה במשך כל היום, ומלאך המוות לא יכול לנגוע בו בשעת לימודו.

כאשר הגיעה שעתו למות, באותו יום - שבת היה וגם חג השבועות, עמד מלאך המוות לפניו ולא יכול לו, שלא פסק דוד מלימוד התורה. אמר מלאך המוות: 'מה אעשה לו?' היה שם גן מאחורי הבית, בא מלאך המוות וניער באילנות. יצא דוד המלך לראות מהו פשר הניעור באילנות, ופסק לרגע מלימודו. היה עולה במדרגה, לפתע נשברה המדרגה תחתיו ונפל, יצאה נשמתו ומת. היה דוד המלך מוטל בחמה, קרא שלמה בנו לנשרים ופרשו עליו כנפיהם, שלא תרד עליו השמש. (שבת ל', קהלת רבה ה', רות רבה ג')

אמרו חכמים: דוד נולד בעצרת ונפטר מן העולם בעצרת, כלומר ב-ו' בסיון בחג השבועות, זמן מתן תורתנו בסיני. וביום פטירתו אנו נוהגים לקרוא את כל ספר התהלים. וכשם שלידתו וסילוקו מן העולם בתורה היה, כך כל שירתו ותשבחותיו לקב"ה כל ימיו אשר חי עלי אדמות, הכל היה תורה.

מבט ממגילת רות

ממגילת רות אפשר ללמוד הרבה מוסר, בס"ד נביא רעיון אחד מהמגילה.

אומרת הגמרא (סוטה מב): על הפסוק "ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה" אמר רבי יצחק אמר הקב"ה: **"יבואו בני הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה"**.

הגמרא אומרת יבוא גלית שהוא מבני ערפה שנישקה את נעמי, ויפול ביד דוד שהיה מבני רות שדבקה בנעמי. ולכאורה אינו מובן, מדוע הגמרא נקטה ברמז את שמותם של רות ועורפה, חז"ל יכלו לומר יבואו בני ערפה ויפלו ביד בני רות. מדוע הוצרכו להזכיר את ענין הדבוקה והנשוקה?

אלא הגמרא במילים הללו מסבירה לנו יסוד עמוק וחשוב לחיים: רות וערפה היו שתי אחיות, בנותיו של עגלון מלך מואב. שתיהן הלכו אחרי נעמי חמותם גם לאחר שנפטרו בעליהן, ושוב לכאורה לא היה להם מה לעשות בעם ישראל. ונעמי מנסה לדחותן ומפצירה בהן לשוב לבית אביהן, היא ביקשה לראות עד כמה הן מוכנות להקריב בעבור תורת ישראל. ומה היה בסוף? "ותשנה קולן ותבכנה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה". ערפה ראתה שבעצם נעמי צודקת, אין לה ילדים, אין לה רכוש, ולשם מה עליה לילך עימה לארץ ישראל לחיי עוני ומחסור? לכן היא נשקה לנעמי, הפנתה עורף ושבה לביתה. היא אומנם בכתה ונישקה את חמותה לפני שנפרדה ממנה, כמה מרגש, אבל לבסוף פנתה עורף ושבה לעמה ולמולדתה, ושם ירדה לשאול תחתיות, התחתנה עם גוי ויצא ממנה גלית. לא כן רות. רות התעקשה להישאר עם חמותה "באשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלוקיך אלוקי באשר תמותי אמות ושם אקבר..." נעמי הבינה שאצל רות זה שאלה של פיקוח נפש, ושרות חזקה ואמיתית בדעתה, ולא מוכנה לזוז ממנה, ולכן לקחה אותה עימה והפסיקה לדבר עימה שתשוב לבית אביה.

רואים אנו כאן מצד אחד את גלית הרשע והמרושע, שכל יום עמד וביזה את ה' ואת עמו, ומצד שני את דוד מלך ישראל כולו קודש קדשים. איזו מידה הביאה את שתי האחיות לכך שמאחת יצא דוד מלך ישראל והשניה את גלית המסמל את שיא הרשעות שבעולם? והרי סוף כל סוף שתיהן בכו כשנפרדו מנעמי חמותן? במילה אחת הגדירו חז"ל את כל המהות של רות ואת כל המהות של ערפה: **"יבואו בני הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה"**! לערפה היה חסר מעט מאמץ בעבודת ה',

וחיסרון מועט זה גרם שיצא ממנה נכד רשע מרושע, גלית הפלשתי. היא אמנם התנשקה אך בניה יפלו ביד בני הדבוקה - יפלו ביד אדם שדבק

במטרה, דבק בתורה בשלמות! אותו מאמץ קטן של רות הביא אותה להיות אימה של מלכות, אימו של מלך המשיח.

למדים אנו מכאן כמה חשוב כל מאמץ

הכי קטן שאנו מתאמצים בעבודת ה',

כמה המאמץ הזה יכול להשפיע,

ואפילו שעכשיו עדיין איננו

רואים את הפירות

נוהגים לקרוא מגילת רות בחג השבועות, המספרת על זרעו של דוד המלך - שביום חג השבועות יום פטירתו.

סיפור המגילה בקצרה

רות המואבייה חיה בתקופת השופטים, וסביב סיפורה נכתבה מגילת רות. במגילה מתואר אדם נכבד בשם "אלימלך", שזכה אף לעושר רב. בארץ ישראל היה רעב נוראי, אנשים משוועים לאוכל, ומטבע הדברים מתדפקים כולם על דלתות ביתו של אלימלך, שייתן להם פירור או שניים להחיות את נפשם ואת נפשות ילדיהם הרכים. חז"ל אומרים, שאלימלך, היה ביכולתו לפרנס את כל אנשי עירו לתקופה ארוכה, אך הוא סירב לפרנסם, והעדיף לשמור את כל הונו לעצמו.

על כן החליט לעזוב את ארץ ישראל יחד עם בני משפחתו. ומהחלטה לביצוע, אלימלך עוזב עם אשתו ושני בניו - מחלון וכליון, את הארץ הקדושה, ופניהם מועדות אל ארץ מואב.

ראוי לשים לב שאלימלך היה מפרנסי הדור וראוי להיות מלך בישראל. חדי העין וודאי שמים לב ששמו מורה על מהותו הפוטנציאלית - אלי-מלך, אולם בשעת משבר הוא ברח וכך פספס את הזדמנות הפז.

במואב נענש אלימלך - הוא הפסיד את כל רכושו, ושני בניו - מחלון וכליון - שהתחתנו עם רות וערפה בנותיו של מלך מואב - מתו אף הם. נותרה נעמי בודדה ללא בעלה ובניה.

לאחר 10 שנות ישיבה בארץ מואב, שמעה נעמי שהרעב בארץ יהודה פסק, ושבה אל בית לחם, כשכלותיה רות וערפה מתלוות אליה. נעמי הורתה להן לחזור, ואמרה שאין להן סיבה לבוא איתה, שכן כבר אין לה ילדים. ערפה אכן חזרה למואב, אך רות השיבה: "אל תפגעי בי לעזובך לשוב מאחריך - כי אל אשר תלכי תלך, ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלהיך אלהי. באשר תמותי אמות, ושם אקבר כה יעשה ה' לי וכה יוסיף כי המות יפריד ביני ובינך". נעמי ראתה שרות מתעקשת, והסכימה לקחת אותה איתה.

כשהגיעו לבית לחם, היה זה בתקופת קציר שעורים. כיון ששתיהן היו עניות, יצאה רות ללקט שבולים, והגיעה ללקט בשדהו של קרוב משפחת אלימלך, בועז.

בערב, כאשר חזרה רות לבית נעמי, סיפרה על כך לחמותה, שהשיבה לה שתמשיך ללקט בשדהו של בועז, כיון שהוא מקרוביהם - ורות אכן המשיכה ללקט שיבולים בשדה בועז, כל תקופת קציר שעורים וקציר חטים.

בועז כינס את בית הדין, ודרש מהגואל לגאול את שדות אלימלך, שנעמי נאלצה למכור. הגואל הסכים ברצון, אך כשהזכיר בועז שהתפקיד כולל גם את גאולת רות, אשת מחלון - נבהל הגואל, ואמר לבועז שלא יוכל לגאול, וביקש מבועז לגאול במקומו, כפי שרצה. בועז גאל את השדה ונשא את רות, שילדה לו את עובד - שבנו הוא ישי אבי דוד.

אריכות ימים

רות הגיעה לדרגת 'אמה של מלכות' וחיה לפי מסורת חז"ל במשך דורות - עד מלכות שלמה. לפי שיטה אחת רות המואבייה חיה לפחות 172 שנה. ולפי שיטה אחרת היא חיה בין 270 ל-391 שנה.

נדיקים במיתתם קרויים חיים

רבי ישראל הבעל שם טוב

ישראל התייתם מהוריו בגיל צעיר. אביו ציווה אותו בצוואה "אל תירא". הוא אהב לצאת לשדה ולצפות בטבע, בתוך כך הכיר את הצמחים ואת סגולותיהם הרפואיות. נשא אישה מבנות המקום באוקופ, והתמנה לשמש בבית המדרש העירוני. אחר זמן קצר נפטרה אשתו ולא הותירה ילדים. הוא שימש באותן שנים גם עוזר למלמדי תינוקות, ובתקופה מסוימת שימש כשוחר בעיירה קשילוביץ הסמוכה ליזלוביץ. אחרי שהתאלמן עבר לגור בברודי, ושימש שם כמלמד תינוקות. שם נישא לחנה, אחותו של רבי אברהם גרשון מקיטוב. אחרי נישואיו אלו עבר לגור סמוך לקיטוב, והתבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. כמקובל, הדגיש את הדבקות עם הבורא והעלאת העולם כולו לשורשו העליון. בכמה מקרים מסופר שפעל להציל את הציבור מסכנות שונות באמצעות כוחותיו הרוחניים. הבעל שם טוב לא כתב את תורתו. מעט מדברי תורתו והנהגותיו נרשמו על ידי תלמידיו ונדפסו בספריהם. ביום שבו נפטר, ציווה הבעש"ט להכניס אל חדרו עשרה אנשים כדי שיתפלל עמם במניין. וציווה שייתנו לו את הסידור ואמר: "עוד מעט אפגש ואדבר עם השם יתברך".

איך זכה רבי אליעזר לבן כמו הבעל שם טוב הקדוש

הבעל שם טוב לא חיבר ספרים, אך בידינו ארבע איגרות שכתב. תורות בשמו מופיעות בספרי תלמידיו. רבי אליעזר, אביו של הבעל שם טוב, היה גר בכפר והיה ידוע בהכנסת האורחים שלו. ר' אליעזר הציב שומרים בקצה הכפר שיבשרו לכל אורח שמגיע לכפר כי כדאי לו ללכת אל ביתו של ר' אליעזר ולהתארח שם. חושש היה כי האורח יפנה וילך למקום זר שבו אין מכירים אותו.

כשהיה בא האורח אל ביתו, היה מקבל ממנו מיד נדבה הגונה, עוד לפני שביקש דבר. ר' אליעזר ידע כי רוב האורחים הם עניים הבאים לקבץ כסף, וכעת, לאחר שקיבל את הכסף מידיו, יכול היה האורח לאכול בשמחה, כיוון שידע כי כבר השיג את מבוקשו. פעם אחת שיבחו מאוד בשמים את מידותיו הטובות של ר' אליעזר והחליטו להעמיד אותו בניסיון. אמרו: "מי ילך לנסות אותו?" אמר השטן: "אני אלך!" אמר אליהו הנביא לשטן: "לא טוב שתלך אתה - מוטב שאלך אני במקומך". בעיצומו של יום השבת בא אליהו הנביא לפני ר' אליעזר, כשהוא מחופש לעני שזה עתה בא מן הדרך, עם מקלו ותרמילו. "שבת שלום!" קרא העני - שבת שלום!

מן הראוי היה לגרש את העני מן המקום, על שחילל את השבת בכך שנסע והלך בדרכים. אלא שר' אליעזר סבלן היה, ולא רצה לבייש את האיש. מיד הציע לו לאכול "סעודה שלישית" מכובדת, ולאחר צאת השבת כיבד אותו בסעודת "מלווה מלכה". וכשהגיע בוקרו של יום ראשון, נתן ר' אליעזר נדבה לעני, ולא הזכיר לו את חילול

השבת, כדי שלא לביישו. כשראה אליהו הנביא את מנהגו הטוב של ר' אליעזר, גילה לו את זהותו ואמר לו: "דע לך שאני אליהו הנביא. באתי לנסות אותך. כשכר על מעשיך הטובים תזכה לבן שיאיר את עיני עם ישראל". כך זכה ר' אליעזר בבנו, הבעל שם טוב.

רבי אהרון מקרלין והבעל שם טוב הקדוש

שנים רבות ציפו רבי יעקב וזוגתו לפרי בטן. באחד הימים הם הגיעו אל הבעל שם טוב הקדוש ושפכו לפניו את ליבם. הצדיק ברכם, ולתקופת השנה נפקדו. הילד הרווה את הוריו רוב נחת, יפה תואר היה ופיקח.

במלאת לו שנתיים החל הילד לקדוח, וטרם הספיקו לטפל בו, החזיר את נשמתו ליוצרו.

לאחר ה"שבעה" נסעו ההורים הרצוצים והעצובים אל הבעל שם טוב, ליבם השותת דם ביקש הסבר ומילות נחמה שישקטו מעט את הצער.

הרב הקדוש ישב מול ההורים שעה קלה שקוע בשרעפיו ולפתע החל לספר: "בימים עברו, באחת הממלכות ישב על כס המלוכה מלך גדול ואדיר. מאומה לא חסר למלך, לא עושר, לא כבוד ולא גדולה, זולת בן יורש עזר.

באחד הימים הגיע אליו חכם גדול ואמר: 'אם תרצה להיפקד יש לך עצה אחת - גזור על נתינך היהודים להתפלל לישועתך. כוחם בפייהם ואלוקיהם שומע את תפילתם'.

קיבלו היהודים את הגזירה, החכמים גזרו תענית, כולם התאספו בבתי כנסיות לצום, בכי ותפילה. התפילות בקעו שערי שמים ונשמה טהורה הסכימה לרדת אל המלך כדי להציל את היהודים.

לאחר שנה נולד הנסיך... המלך לא חסר מאומה מבנו, וזה גדל והפך לעלם חמודות כליל מעלות. נפשו של הנסיך הצעיר שאפה לגדולות ובצמאנו לדעת, ביקש מן המלך ללמוד גם מדעי דת.

המלך מילא את רצון בנו והזמין את ההגמון הראשי ללמד את בנו. נפש הנסיך נקשרה בנפש ההגמון ובצמא שזה את דבריו. ביום מן הימים גילה הנסיך שההגמון הוא לא אחר מאשר חכם יהודי... הנסיך הביע מיד את רצונו ללמוד יהדות, הוא למד בשקיקה והרווה נפשו ממעיין המים החיים שנגלה לפניו...

לא עבר זמן רב והוא ביקש להתגייר, וביום בהיר נעלם מן הארמון בלי להשאיר עקבות. במדינה אחרת חי הנסיך בתור יהודי כשר במסווה של איש פשוט.

בהגיעו שעתו נפטר מן העולם ונפשו הזכה שבה לצור מחצבתה. בבית הדין של מעלה לא נמצאו מקטרגים על נשמת הנסיך אבל תביעה אחת התעוררה כנגדו: שנתיים גדל הנסיך בידי אומנת נכרית. שנתיים אלו צריכות תיקון..."

הבעל שם טוב סיים את סיפורו באמרו: "זכיתם ונשמה קדושה זו גדלה וקיבלה תיקון אצלכם בבית, האם יש לכם על מה להתאונן...?"

בני הזוג עמדו משתאים ומחרישים נוכח דברי איש האלוקים. ובאותו מעמד איחל להם הצדיק בן נוסף שיזכו לגדלו ויארך ימים ושנים. ברכת הצדיק התקיימה, נולד להם בן אשר לימים האיר את העולם הלא הוא רבי אהרון הגדול מקרלין...

יום הילולתו של רבי ישראל הבעל שם טוב יש הטוענים ו'

סיון יום חג השבועות, ויש הטוענים ז' סיון יום טוב שני של

גלויות זיע"א

הלכות ומנהגי אכילת מאכל

אוכלים מאכלי חלב (ספר מטעמים).

ואולי אפשר להוסיף בזה, שרמזו כאן שבשביל לזכות בתורה בשלמות, צריך להיזהר ממאכלות אסורות המטמטמות את נפשו של אדם כמו שמשה רבינו נזהר בזה.

ז. על פי המדרש (תהילים ח', ב'): בשעה שהמלאכים באו אל אברהם, עשה לפניהם חמאת חלב וכן בקר והם אכלו בשר וחלב, וכשרצה משה לקבל את התורה אמרו המלאכים לקב"ה "תנה הודך על השמים", אמר להם הקב"ה הרי אכלתם בשר וחלב אצל אברהם, ואיך תקבלו את התורה שאוסרת אכילה כזאת?! ולכן אנו אוכלים מאכלי חלב ובשר ונזהרים לא לערבב זה בזה כדי לומר שבזכות מצווה זו קיבלנו את התורה (באר היטב תצ"ד ח').

ח. טבעו של חלב, שהוא מתקיים ואינו מתקלקל, רק בכלים שפלים ככלי חרס. בכלי כסף או זהב הוא יחמיץ מיד, וזהו שמרמז לנו באכילת חלב, שגם התורה אינה מתקיימת אלא אצל היהודים שחיים בפשטות ובבני עניים (זו המנהגים).

אומנם מכיוון שעלול לעיתים להיווצר כל מיני שאלות הלכתיות בדיני בשר וחלב הבאנו כמה מההלכות כאן, בסגנון של שאלות ותשובות להקל על הקוראים:

דיני נותן טעם בר נותן טעם

שאלה: תבשיל פרווה שהתבשל בסיר בשרי האם מותר לאוכלו עם מאכל חלבי כגון לאפות פת בתנור בשרי ולאוכלו עם חלב, וכן להפך?

תשובה: לדעת הספרדים מותר לכתחילה לבשל מאכל שאינו לא בשרי ולא חלבי (פרווה), וגם אינו חריף, בסיר בשרי נקי, אפילו שבאותו יום הכינו באותו סיר תבשיל בשרי, ולאכול תבשיל זה עם מאכלי חלב.

לכן מותר לכתחילה לאפות פת בכלי של בשר בן יומו, על דעת לאכול הפת עם מאכלי חלב, או לטגן ביצה במחבת בשרי בן יומו, בשמן חדש, על מנת לאכול אחר כך את הביצה עם גבינה, ואין בזה איסור כלל. (שזהו נותן טעם בר נותן טעם, שהבשר נתן טעם בקדרה, והקדרה נתנה טעם באורז, ועדיין היתר גמור הוא. וכיון שהוא טעם קלוש ביותר, ואפילו משהו אין בו, מותר לאכול האורז עם חלב. ואפילו יודע מראש שעתיד

בסיעתא דשמיא זיכנו ה' יתברך להגיע לחג הנפלא חג שבועות, בחג שבועות יש נוהגים לאכול מאכלי חלב בסעודה ויש הנוהגים לאכול מאכלי בשר ונהרא נהרא ופשטיא. (שו"ע תצ"ד ג')
למנהג זה ישנם כמה טעמים בס"ד נביא כמה מהם:

טעם המנהג לאכול מאכלי חלב בחג השבועות

א. בדומה לשני תבשילים בפסח, שאחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה, כך בשבועות אוכלים מאכל חלב ואחר כך מאכל בשר (טושו"ע תצ"ד, ב').

ב. לפי שכהיו ישראל בהר סיני נצטוו על המצוות, ולא היה להם מה לאכול, שהכלים היו אסורים, וגם לשחוט לוקח כמה ימים עד שימצאו את כל מה שנדרש לכך, בדיקת סכין ואחר השחיטה לנקר ולמלוח הבשר ועוד הלכות, ולכן אכלו רק חלב. לזכר זה אנו אוכלים מאכלי חלב (משנ"ב תצ"ד ס"ק י"ב).

ג. מובא במדרש: שמונה שמות יש לו להר סיני, ואחד מהם הר גבנונים מלשון נקי כגבינה, על כן אוכלים גבינה בשבועות על שם ההר שקיבלנו את התורה עליו (ר' שמשון מאסטרופולי).
ד. לפי שהתורה אוהבת שפלות, ולכן בימי קדמונים היו לומדים על הארץ, ומאכלי חלב הם מאכלי קטנות כמו שדרשו חז"ל את הפסוק במשלי (כ"ז, כ"ז) "ודי חלב עיזים ללחמך", והביאור הוא: די לו לאדם שיתפרנס מחלב גדיים וטלאים שבתוך ביתו, ומבאר רש"י די לך בחלבם ולא תשחט ותאכלם (טעמי המנהגים תרכ"ה).

ה. הגימטריה של המילה 'חלב' - 40. ולכן אנו אוכלים מאכלי חלב בשבועות, לזכר ארבעים הימים בהם שהה משה על הר סיני ולמד את התורה כולה [משה רבינו שהה מ' יום נוספים על הר סיני בתפילה למחילה על חטא העגל, ובפעם השלישית עוד מ' יום עד ששב עם הלוחות השניים], (לב דוד מהרב החיד"א).

ו. אומרת הגמרא (סוטה י"ב): שבאותו יום נמשה משה מן המים, שהרי נולד בז' אדר ושלושה חודשים היה ביאור, ואותו היום משתה אותו בת פרעה ולא רצה לינוק מחלב נכרית, לפי שאמר: 'פה שעתיד לדבר עם הקב"ה יגע בנכרית?' עד שבאה אימו והניקה אותו, ולכבודו של משה

כלי חלב בהג השבועות

לתת לבן או חמאה באורז לאחר בישולו, מותר לבשל האורז בקדרת בשר בת יומא).

ואם המאכל חריף אם בישל בסיר בשרי בן יומו אין לאכול את המאכל עם חלב, ואם הסיר אינו בן יומו מותר לאכול את התבשיל עם חלב. (יב"א אומר ח"ח חלק אורח חיים סימן מ"ג, הליכו"ע ח"ז עמ' ע"ד).

חשוב להדגיש: שכל ההיתר הזה, הוא דווקא שהסיר או התנור שבו מתבשל המאכל הפרווה הוא נקי ואין בו שום שאריות של התבשיל הבשרי שהתבשל קודם.

(היתר זה לספרדים בלבד, אבל אחינו האשכנזים מורים שלא לאכול התבשיל הנ"ל ביחד עם חלב, אלא מתירים לאכול אחריו חלב ללא המתנת 6 שעות).

שאלה: אדם שיש בביתו כור אחד, האם מותר לשטוף את כלי הבשר וכלי החלב באותו כור?

תשובה: אם אין בביתו שני קערות מטבח נפרדות, האחת לבשר ואחת לחלב, מותר להדיח כלי בשר בקערה אפילו ברותחין, ואחר כך להדיח באותה קערה כלי חלב ולהדיח ברותחין, ואף על פי שיש שומן בעין בסירים ובצלחות של הבשר. וכל שכן כשיש עמם סבון כלים. (איסור והיתר כרך ג' דין הכשר כלים עמוד קנ).

שאלה: האם מותר להכין לחם חלבי, על ידי שבתוך הבצק ישפכו חלב או גבינה וכדומה?

תשובה: אין לשין עיסה בחלב, שמא יבוא לאכלה עם בשר, ואם לש אפילו בשוגג, אסור לאכול מאותה הפת, אפילו לאוכלה לבדה. [ואם יש בעיסה שיעור לבטל את החלב, מותר לערב החלב בעיסה, ואין בזה מבטל איסור לכתחלה].

אומנם ישנם כמה אפשרויות להתיר ללוש עיסה עם חלב:

1. מה שאסרו ללוש עיסה בחלב, כל זה שאופה פת יותר מכדי שיעור אכילה אחת, אבל אם אופה שיעור מועט כדי אכילה אחת, מותר ללוש העיסה בחלב, גם בלי היכר. (ספר חידושי דינים בעניני איסור והיתר עמוד קנ).

2. אם נותן בפת כל כך גבינה עד שניכר שהפת עם גבינה, כגון שהפת נעשית לצהובה, או שמפזר גבינה צהובה גם מעל הפת

מותר לאפותה עם חלב.

3. מותר לאפות לחם חלבי או בשרי בכמות גדולה, באופן שעושה בלחמים סימן

והיכר של צורה משונה שאין רגילים בה, וכגון שאופה אותם בצורת משולש, שכיון שרואים אותם משונים משאר הלחמים, נזכרים שהם חלביים או בשריים.

4. מותר ללוש עיסה של עוגה מתוקה בסוכר עם

חלב או חמאה, שאין דרך לאכול עמה תבשיל של בשר מפני מתיקותה. וכן מותר לעשות שוקולד עם חלב או חמאה, אלא שיש לרשום על נייר העטיפה של השוקולד שהוא עם חלב.. (הליכות עולם ח"ז עמ' מז).

שאלה: אישה שאפתה לחם חלבי בשוגג (ללא ההיתרים המובאים לעיל) מה יעשו עם הלחם הזה?

תשובה: פת שנילושה בחלב ונאסרה [ללא התנאים המותרים] אסור גם למוכרה לגוי, שמא ימכרנה לישראל, אלא אם כן יבצע כל ככר לשתיים שבאופן כזה אין לחוש שמא ימכרנו לישראל.

אומנם ישנו פיתרון: במקרה שאפתה לחם חלבי בשוגג (ללא התנאים המותרים) רשאים לחלק הלחם לכמה משפחות, שיתן לכל משפחה מספר לחמים שיעור שיאכלו אותם בסעודה אחת.

שאלה: צנון או סלק שחתכם בסכין בשרית האם מותר לאוכלם עם חלב?

תשובה: צנון או סלק שחתכם בסכין של בשר בן יומו (שחתכו באותו יום עם הסכין חתיכה של בשר) אסור לאוכלם בחלב עד שיטול ממקום החתך כדי נטילת מקום, שהוא כעובי אצבע, או שיטעמנו ואם לא יהא בו טעם בשר, מותר לאכול רק עם שוטף את הצנון או הסלק. (ילקוט יוסף איסור והיתר כרך ב').

כל האמור לעיל לגבי צנון ובצל, הוא הדין בכל דבר חריף, כגון: שום או פלפל חריף וכדומה. וכן בכל דבר חמוץ כלימון וכדומה. וכן בכל דבר מלוח, כדגים מלוחים וכדומה. שכולם כוחם חזק להפליט את טעם המאכל

תזכורות לחג שבועות:

* אדם שצריך לערוך בדיקת דם או ניתוח בערב חג שבועות (יום ראשון) טוב להקדים זאת ליום שישי שלפני כן או לחילופין לאחר חג השבועות (ע"פ ילקו"י יו"ט עמ' תקע"ג).

* יש לשמח את הנשים בבגדים ותכשיטים נאים. ואת הקטנים בראוי להם, במגדנות וממתקים לכבוד הרגל.

* להכין נר לפני החג שיוכל להעביר אש ביום טוב.

* ישתדל לישון צהרים ערב החג כדי שיאגור כוח להישאר ער כל הלילה לעסוק בתורה הקדושה.

* טוב לטבול במקווה טהרה לכבוד הרגל.

* אפילו שבחג מותר לבשל אוכל נפש על ידי העברה מאש קיימת, עדיף להכין את כל האוכל לפני החג כמו בכל שבת רגילה.

* לנתק את כבל החשמל מהכיריים אם רוצה לבשל ביום טוב.

* אותם הרוצים לבשל על להבת הגז ביום טוב, ויש להם "שעון גז" (חגז) לצורך כיבוי הגז לזמן קצוב יזכרו לחבר אותו בערב החג.

* לזכור לנתק את השעון מעורר של יום שני, כדי שלא יצלצל בחג.

* גבאיי בתי הכנסת יזכרו להוציא את המחזורים של חג השבועות.

* גבאיי בתי הכנסת יזכרו לכוון את שעוני השבת של התאורה והמזגן כדי שיוכלו ללמוד

את תיקון ליל שבועות.

* הנוהגים לקשט את בתי הכנסת והבתים בעצי בשמים ובשושנים

יזכרו לקטוף ולתלות אותם קודם החג.